

- בדינא דחופה קונה ובגדרי נישואין 1
 בענין גזל מחמשה בני אדם וביסוד דינא דהמוציא מחבירו
 עליו הראיה 2
 בדינא דרבי מאיר חייש למיעוטא 5
 בשיטת הרמב"ם בדינא דקטנה קנויה ואינה קנויה 7

בדינא דחופה קונה ובגדרי נישואין

ונראה לדון, דהנה כבר ביארו האחרו' דבנישואין איכא תרתי, חדא עלם מלצ האישות דרק ע"י הנישואין הויא אשתו [ומעיקרא אינה אלא קנויה לו ואית צב איסור אשת איש אך אכתי לא השיבא אשתו] וצב' קנייני הנישואין [והוא מלצד מה דדנו האחרו' בגדר "מעשה הנישואין" האם אית ציב מעשה קנין או דמכח מלצ האישות קונה ממילא קנייני הנישואין].

והנה צבא דאין צעל מיטמא אלא לאשתו נשואה ולא לאשתו ארוסה, צפשוטו הך דינא לא תלי צקנייני הנישואין אלא צמלצ האישות, דהתירכ תורה עומאת כהנים לקרובים ורק ע"י הנישואין דהויא "שארר" השיבא קרובה להיתר עומאת כהנים [וכדמלינו נמי דע"י הנישואין תו לא השיבא קרובה לאחיה להיתר עומאת כהנים וכדכתיב "לאחותו הצתולה הקרובה אליו" וע"י צמות (ס 6) הקרובה לרצות הארוסה].

אמר רב הונא חופה קונה מקל וחומר ומה כסף שאינו מאכיל בתרומה קונה חופה שמאכלת בתרומה אינו דין שתקנה וכסף אינו מאכיל והאמר עולא דבר תורה ארוסה צת ישראל אוכלת בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין כספו והאי קנין כספו הוא ומה טעם אמרו אינה אוכלת גזירה שמה ימגזו לה כוס צצית אציה ותשקנו לאחיה ולאחותיה אלא פריך הכי ומה כסף שאינו גומר קונה חופה שגומרת אינו דין שתקנה, והנה צפשוטו מעיקרא דצעינן למילק מתרומה ס"ד דהא דארוסה אינה אוכלת בתרומה הוי דאורייתא [וכיוחנן צן צג צג לקמן (י 3) וכמאי דצעינן למימר מעיקרא דמדאורייתא פליג ודלא כרצינא דמסיק דמדאורייתא מודה יעו"ש] ועמדו האחרו' דהא לכאורה גס לדרך זו עיקר הרהיב מהא דחופה גומרת לדין נישואין, וא"כ אמאי נקטינן הך נפק"מ דתרומה דוקא טפי משאר דיני הנישואין כגון ליורשה וליטמא לה ולהפר נדריה דנקטינן צכ"ד.

ובכמו כן צדיגה דירושה הצעל, כצר נתצאר צפרק יש נוחלין דאף להנך שיטות דירושה הצעל הויא מקנייני הנישואין צפשוטו דהיינו דוקא למ"ד ירושה הצעל דרצנו, דצזה אמרינו דכיון דמדאורייתא לא חשיבא קורצה לנעין נחלה, מסתצרה דאף מדרצנו לא תיקנו דין קורצה מחדש ולהקדימו לשאר קרוצים, אלא תיקנו צזה דין ירושה מקנייני האישות דומיא דשאר דיני האישות, אך למ"ד ירושה הצעל דאורייתא כיון דכתיבא צפרשת נחלות וילפי' ליה מ"שאר" הויא ירושה קורצה ככל שאר דיני הירושה ואכמ"ל, וא"כ הכא דצעינו למילף צק"ו ל"ש למילף מדין ירושה אלא חי ירושה הצעל דאורייתא, דצפשוטו הויא ירושה קורצה, ודין הקורצה לא תלי צקנייני הנישואין אלא צמצ צאישות.

וכן צדין הפרת נדרים, כיון דמצואר צכ"ד (יצמות כט ג, נדרים עג א) דיסוד דין הפרת נדרים משום דכל הנודרת על דעת צעלה נודרת, נראה צפשוטו דדין הפרת נדרים אינו מחמת

קנייני הצעל צאשתו, אלא יסודם מחמת מצ צאישות דציניבם.

ומעתה י"ל דס"ד דמדין ירושה עומאה והפרת נדרים ל"ש למילף דינא דחופה קונה, דכיון דהשתא צעינו למילף דחופה קונה קנין קידושין, צפשוטו ל"ש למילף אלא מהא דחופה קונה קנין הנישואין [וכצר עמדו האחרו' דצפשוטו מרצ הוגא מוכח דצחופה איכא נמי מעשה קנין דעל ידו קונה קנייני הנישואין ואכמ"ל] אך מהא דע"י החופה נתקרצה אליו ל"ש למילף דין קנין הקידושין, ולהכי לא ילפי' אלא מדין אכילת תרומה, דתליא צדין קנין כספו [ולשיטת תוס' (יצמות סז א) דדרשא ד"כל עכור צציתך" אינה אלא אסמכתא, צפשוטו הא דס"ד השתא דמדאורייתא ארוסה אינה אוכלת בתרומה היינו משום דרק אחר הנישואין דכצר משועצדת לו לאישות חשיבא קנין כספן] ומהא דחזינו דחופה מאכלת בתרומה אלמא דחופה קונה קנייני הנישואין.

בענין גזל מחמשה בני אדם וביסוד דינא דהמוציא מחבירו עליו הראיה

עד שישלם לכל אחד ואחד, ויעוין צתוס' צצ"ק (קג ג) דאפילו רצ נחמן ורבי יוחנן דאמרי מנה לי צידך והלה אומר איני יודע פטור דצרי ושמא לאו צרי עדיף אלא מוקמינו ממונא צחזקת מריה מצו סצרי הכא אפילו כרצי עקיבא דאמר עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד דככא מיהא מנה מודה דאית ליה לשלומי אצל התם לא מודי מידי יעו"ש וצתוס' וצתוס' הרא"ש (צ"מ לז א) וצפשוטו

בס"פ האשה שלום (קיה צ) קידש אחת מחמש נשים ואין יודע חי זו קידש כל אחת אומרת אותי קידש נותן גע לכל אחת ואחת ומניח כתובה ציניכו ומסתלק דצרי רצי ערפון רצי עקיבא אומר אין זו דרך מוליא מידי עצירה עד שיתן גע וכתובה לכל אחת ואחת גזל אחד מחמשה ואין יודע מאיזה גזל כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה ציניכו ומסתלק דצרי רצי ערפון רצי עקיבא אומר אין זו דרך מוליא מידי עצירה

כוונתם דהכא לכו"ע אמרינן דצרי ושמא צרי
עדיף.

ותמהו האחרונים דהא בתוס' (צ"מ שם ד"ה
הכס, לז ע"ג ד"ה ומי) נראה דמודה ר"ע
היכא דלא הו"ל למידק דפטור [ואף לת"ק דר"ע
מחייב מדינא ולא משום קנסא] ואם איתא
דצכה"ג צרי ושמא לכו"ע צרי עדיף א"כ אף
היכא דלא הו"ל למידק יהא חייב, ויעוין צחי'
הגרנ"פ (שם אף קכה) דהאר"י ליישצ דצרי התוס'
בתלתא גווני [ויעוין בשער המלך (פ"ד מגזילה
ה"ט) דעמד צעיקר סתירת דצרי התוס' יעוין
שם].

והנה צעיקר סצרת התוס' דהכא חייב אף
למ"ד לאו צרי עדיף יעוין בצרכ"ש (צ"מ
ס"א סק"ה) בשם הגר"ח דציאר, דהרי טעמא
דמ"ד לאו צרי עדיף היינו משום דאוקי ממונא
בחזקת מריה ובהא לא שייך לומר כן, כיון דאי
אפשר להיות פטור לגבי שניהם ממילא חייב הוא
לגבי שניהם דלא אפשר ליזול בתר חזקת ממון
הכא עכ"ל.

ונראה ציבור הדצרים, דהנה לשון הגמ'
(כחצות יב ז) דטעמא דמ"ד צרי ושמא
לאו צרי עדיף משום דאמרינן אוקי ממונא בחזקת
מריה, וידוע לצאר צזה דתרי דיני איכא דדין
מוחזק, חדא דינא דהמוליא מחצירו עליו הראיה,
דא"ל להוליא ממון בלא ראיא דמכאן דכאיב ליה
כאיבא אזיל לבי אסיא, ויסודו משום זכות
המוחזק שלא יוליאוי הימנו בלא ראיא, והצ' דין
חזקת ממון, דהויא חזקה המכרעת, וכדמתבאר
בתוס' רי"ד (קידושין ט"ז) דחזקת ממון מלטרפת
לתרתי לריעותא וכ"מ בצ"ד, ומבצורים צזה,
דלענין דינא דהמוליא מחצירו עליו הראיה מודו

כו"ע דמהני צרי ושמא, דכיון דאיבו טעין צרי
ושכנגדו שמא, לאו כל כמיניה לעכב שלא יוליאוי
הימנו, אלא טעמא דמ"ד לאו צרי עדיף היינו
משום אידך דינא דחזקת ממון, דאמרינן אוקי
ממונא בחזקת מריה והויא חזקה המכרעת
לפטור.

ומעתה יש לצאר דצרי התוס' והגר"ח,
דצכה"ג דגזל מחמשה בני אדם כיון
דודאי חייב לאחד מהם, ל"ש לאוקמי הממון
בחזקתו, דהוי תרתי דסתרי לאוקמי הממון
בחזקתו כלפי שניהם ולפטורו לגמרי [ועוד י"ל
דצכה"ג שם הספק אינו "האם חייב" אלא "למי
חייב" וצכה"ג ל"ש לאוקמי אחזקה, והנך תרי
דרכים אשכחנא דדינא דצ' כתי עדים המכחישות
זו את זו דסבר רב חסדא דצבדי סבדי שקרי ל"ל
ואכמ"ל].

והוא מדוקדק היעב צלשון הגמ' (צ"מ שם)
דאמרי' אדרבי ערפון אלמא מספיקא לא
מפקינן ממונא ואמרינן אוקי ממונא בחזקת
מריה, ויעוין צחי' הגרנ"פ (שם אף קעז) דדקדק
אמאי נקעב הכא הגמ' לישנא דאוקי ממונא
בחזקת מאריה ולא נקעב דינא דהמוליא מחצירו
עליו הראיה יעו"ש, ולמשנ"ת מבואר היעב.

אולם צעיקר הדבר דטעמא דמ"ד לאו צרי
עדיף היינו מדינא דאוקי ממונא בחזקת
מריה, עמדו דהא בצ"ק (מו"א) אמרי' זה כלל גדול
דדין המוליא מחצירו עליו הראיה לאתויי אפילו
ניזק אומר צרי ומזיק אומר שמא, הרי דגם דינא
דצרי ושמא לאו צרי עדיף הוי מדינא דהמוליא
מחצירו עליו הראיה, דהיינו מסבירא דמאן
דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא, ואינו משום
חזקת ממון.

ונראה ליישב, דהנה הקשו התוס' (צ"ק סס וצ"ד) דהתם צ"ק רב יהודה קאמר לה דזה כלל גדול צדין ואפילו ניזק אומר צרי ומזיק אומר שמא, והרי איבו גופיה סבר דצרי ושמא צרי עדיף, ותיירלו התוס' דשאני התם צשור שנגח את הפרה ונמלא עוצרה צ"דה דשמא של המזיק טוב דלא הו"ל למידע, ולא חייב רב יהודה צצרי ושמא אלא צשמא גרוע דהו"ל למידע.

ומצתה יש ליישב, דהא דאמרי' צכתוצות דטעמא דצרי ושמא לאו צרי עדיף היינו משום דאוקי ממונא צחזקת מריה, היינו לר"ג דסבר דאף צשמא גרוע לאו צרי עדיף, וצזה צאמת לא שייך טעמא דהמוליא מחצירו עליו הראיה [וכדיתצאר צסמוך טעמא דמילתא] אלא הטעם רק משום דאוקי ממונא צחזקת מריה, משא"כ צצ"ק דהוא דצרי רב יהודה, דפליג אדר"ג וסבר דצשמא גרוע אמרי' צרי עדיף וסבר דל"ש למפער משום דאוקי ממונא צחזקת מריה, וצזה קאמר דמ"מ צשמא טוב מודה משום דהמוליא מחצירו עליו הראיה [ויעוין צשיעורי הגרנ"פ צכתוצות (שיעור ה', נד' צס' צנין נחום) עיקר הדבר ויעו"ש מה צצירא].

ולפ"ז יבוארו היעב דצרי התוס', דאע"ג דטעמא דצרי עקיבא משום דצכהאי גוונא דודאי חייב לאחד מהם לכ"ע צרי עדיף, ומשום דלא אמרינן צכה"ג אוקי ממונא אחזקתיה, אך היינו דוקא היכא דהו"ל למידק דהוי שמא גרוע, אך היכא דלא הו"ל למידק, דהוי שמא טוב, נהי דל"ש טעמא ד"אוקי ממונא צחזקת מריה", אך הא צכה"ג יש לפוערו משום איך דינא ד"המוליא מחצירו עליו הראיה".

אולם לריך ציאור גדר הדצרים, מדוע ל"ש טעמא דהמוליא מחצירו עליו הראיה אלא צשמא טוב ולא צשמא גרוע.

ונראה צציאור הדצרים, דהנה כתב המרדכי צסנהדרין (ס"פ זה צורה) וז"ל צתוס' הריצ"ן נמלא כתוב שרש"י היה מחייב לתוצע לשלם שכר (השליש) [השלית, ט"ז (סי' ג"ז)] ומציא ראיא מצצ"ק מאן דכאיב ליה כאיבא אזיל לצי אסיא עכ"ל, וכ"ה צפירוש הרי"י אלמדארי (סנהדרין לא צ) אהא דאם הולכרו לשאלו כותצין ושולחין ושאלין וז"ל וכתוצע נותן שכר השליח כדאמרינן צצ"ק מאן דכאיב ליה כאיבא אזיל לצי אסיא עכ"ל [והוא כפירוש הט"ז סס] ול"צ מה ענין זה לסצרת מאן דכאיב ליה כאיבא כו' דדין מוחצק, ויעוין עוד צצכהג"א (סי"ד א"י יח) דטעמא דכתוצע לריך לילך אחר הנתצע משום דמאן דכאיב ליה כאיבא אזיל לצי אסיא, ונראה לכאורה דפירשו דיסוד הנידון צדינא דהמוליא מחצירו עליו הראיה הוא, על מי מוטלת חוצת הראיה, וצזה נאמר דחוצת הראיה מוטלת על התוצע כיון דאיבו דכאיב ליה כאיבא ומצקש לעשות לו דין [וצזה דימו דה"ה מהאי טעמא מוטל על התוצע ליתן שכר השליח, ועליו לילך אחר הנתצע].

והוא מצואר היעב צלשון הגמ' ז"ה כלל גדול צדין המוליא מחצירו עליו הראיה" דזהו על"ס יסוד וגדר הדין, דחוצת הראיה מוטלת על המוליא, ונתצאר צאורך צמקו"א.

ובזה מצואר היעב החילוק צין שמא גרוע דהו"ל למידע לשמא טוב דלא הו"ל למידע, דהיכא דהו"ל למידע אמרי' דאדרבה חוצת הראיה מוטלת עליו ולא על התוצע [ואף

דאינו מוטל עליו להוכיח בראיה מ"מ מוטל עליו עכ"פ לידע בודאי ולטעון ברין וככה"ג לא שייך טעמא דהמוציא מהביתו עליו הראיה.

ולמשנ"ת נמלא דטעמא דמ"ד צרי ושמא צרי עדיף בשמא גרוע, וכן בגזל מחמשה צני אדם דליכא חזקה דממונא לכר"ע, אינו משום

דמהני הצרי לצרר הספק, אלא אף דאכתי הוי ספק, מ"מ צכה"ג חוצת הראיה מוטלת על הנתבע ולא על התובע, ומדוקדק היטב לשון הגמ' (צ"מ סט) "מספיקא מפקין ממונא ולא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה", דצאמת הוי ספק, אלא דצכה"ג מפקין ממונא אף מספיקא, ונת' עוד במקו"א.

בדינא דרבי מאיר חייש למיעוטא

זכרים מיעוטא דמיעוטא ומיעוטא דמיעוטא לא חייש רבי מאיר.

והנה צעיקר הא דרבי מאיר חייש למיעוטא, דנו באחריו האם הוא הדין דחייש לא למיסמך על דין חזקה, ודנו באחריו (יעוין צ"י ישרש יקצ צטוגין) להוכיח מהכא מדצעין לטעמא דאיכא רובא לשוק וחזקה לשוק וכו"ל זכרים מיעוטא דמיעוטא, ואם איתא דמודה רבי מאיר לדין חזקה אמאי צעין להא דאיכא נמי רובא וכו"ל מיעוטא דמיעוטא הא סגי בחזקה גרידא. [ויעו"ש מה דדנו לדחות].

ויעוין במרדכי (חולין ס"י תשלז) שכתב דלא מלינו דרבי מאיר פליג על דינא דחזקה אלא דנתקשה בטעמא דמילתא דהא חזקה לא עדיפא מרובא, וז"ל המרדכי ושוב מסיק פרק בתרא דיצמות אליבא דר' מאיר דיש חזקה ליבוס ורובא לשוק וחזקה לא עדיפא מרובא כו' ומעתה תימא דארובא פליג רבי מאיר וחייש למיעוטא ואחזקה לא אשכחנא דפליג בכל מקום שאנו מעמידים דבר על חזקתו כו' עכ"ל.

בר"פ האשה בתרא (קט"א) האשה שהלך בעלה ולרתה למדינת הים וצאו ואמרו לה מת בעליך לא תנשא ולא תתייבם עד שהדע שמא מעוברת היא לרתה היתה לה חמות אינה חוששת ילתי מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה חוששת וכו' בשלמא יצומי לא דלמא מיעברא וקפגעה צאשת אה דאורייתא אלא לא תנשא אמאי הלך אחר רוב נשים ורוב נשים מתעברות ויולדות לימא ר"מ היא דחייש למיעוטא כו' אלא מחורתא מתניתין רבי מאיר היא, במאי אוקימתא כו' מאיר אימא סיפא היתה לה חמות אינה חוששת אמאי הלך אחר רוב נשים ורוב נשים מתעברות ויולדות מיעוט מפילות וכל היולדות מחלה זכרים ומחלה נקבות סמוך מיעוטא דמפילות למחלה נקבות וכו' ליה זכרים מיעוטא וליחוש, דלמא כיון דאיחזקה לשוק לא חייש רישא דאיחזק לייבוס תייבוס, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב רישא דאיסור כרת חששו סיפא דאיסור לאו לא חששו אמר רבה מכדי הא דאורייתא והא דאורייתא מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו, אלא אמר רבה רישא חזקה לייבוס ורובא לשוק וחזקה לא עדיף כי רובא ואייתי מיעוטא דמפילות סמוך לחזקה וכו' ליה פלגא ופלגא לא תנשא ולא תתייבם סיפא חזקה לשוק ורובא לשוק וכו' ליה

עוד דנו האחרו' להוכיח מהא דאיתא בחולין (פו) צבה דחש"ו ששחטו דרבי מאיר מתיר לשחוט אחריהן ומפרש טעמא משום דרוב מעשיהן מקולקלין, ופרכי' מאי איריא רוב מעשיהן אפילו מיעוט מעשיהן דהא ר"מ חייש למיעוטא וסמוך מיעוט דמעשיהן מקולקלין לחזקה איסורא דאינו זכוח וכמו דמטער ר"מ צתינוק שנמלא מלד העיסה [ומשני דאם אמרו ספק עומאה להתיר יאמרו ספק איסור להתיר וע"ש צתום] שפי' משום דבר שאין צו דעת להשאל ויעוין בראשונים כ"ד ונת' צמקו"א] ואם איתא דאזיל רבי מאיר צתר חזקה, אכתי תיקשי ל"ל רוב מעשיהן מקולקלין, אפילו פלגא ופלגא נמי יהא מותר לשחוט אחריהן משום חזקה דאינו זכות, אלא ע"כ דלא אזיל ר"מ צתר חזקה.

אך צעירובין (לו ז) פרכי' מהא דמטער ר"מ צנגע צאחד צלילה אהא דעירצ צתרומה ונעמאת ספק מצעוד יום ספק משחשיכה אין עירובו עירוב ולא מוקי ליה אחזקה, ומשני רבה ורצ יוסף דמיירי צתרי ותרי, והפני' צכתוצות (יב ז) הוכיח מהך סוגיא דאזיל ר"מ צתר חזקה [וכתצ העעס דצאמת רוצא צפני"ע וחזקה צפני"ע חזקה עדיפא, והא דרובא וחזקה רוצא עדיף היינו דוקא צמקום ששיהס צענין אחד שברוב שצא אחר החזקה מצעל החזקה מכאן ולהצא דהחזקה עשויה להשתנות יעו"ש].

וכתבו האחרו' (יעוין צס' ירש יעקב) דהכ"נ צקושיה הגמ' נקעה הגמ' דרבי מאיר אזיל צתר חזקה, וכן לרצה ורצ יוסף דתירלו דמיירי צתרי ותרי דוקא ולהכי לא אזיל ר"מ צתר חזקה, אך רצא דמשני התס דהכא תרי חזקי [חזקת חי וחזקת עברה] והכא חדא חזקה, צאמת ס"ל דרבי מאיר לא אזיל צתר חזקה, כשס דלא

אזיל צתר רוצא, ורק צתר תרי חזקות אזיל, כשס דאזיל צתר רוצא וחזקה דעי"ז הו"ל מיעוטא דמיעוטא [אלא דהעירו מדצרי רש"י שס דלרצא מיירי הא דנגע צאחד צלילה צתרי ותרי ואעפ"כ מהני צ' חזקות, דמשמע צפשוטו דרק מה"ע מלריך רצא תרי חזקות ושכן נקט הש"ס שהוכיח מהך סוגיא דמהני צ' חזקות אף צתרי ותרי ויעו"ש].

ולכאורה יש להוכיח דרבי מאיר מודה דאזלין צתר חזקה, דהא פרכי' צסוגין צמאי אוקימתא כר' מאיר אימא סיפא היתה לה חמות אינה חוששת אמאי הלך אחר רוב נשים ורוב נשים מתעצרות ויולדות מיעוט מפילות וכל היולדות מחלצ זכרים ומחלצ נקבות סמוך מיעוטא דמפילות למחלצ נקבות והווי ליה זכרים מיעוטא וליחוש ומשני דלמא כיון דאיחזקה לשוק לא חייש, הרי דר"מ אזיל צתר חזקה, ואין לומר דכוונת הגמ' רק צלירוף ררוב [וכשינויא דרצא למסקנא] דהא פרכי' אי הכי רישא דחזקה ליצום תתייצס, והא התס אדרצה הוי נגד ררוב, ולשינויא דרצ נחמן דרישא דאיסור כרת חששו סיפא דאיסור לאו לא חששו, מצואר דאליצא דאמת טעמא דר"מ צסיפא הוא משום חזקה, אלא דצאיסור כרת חייש רבי מאיר ולא אזיל צתר חזקה, ולכאורה נראה דמדאורייתא סובר רבי מאיר דאזלין צתר חזקה, אלא דמדדצנן חייש צאיסור כרת [דמסתבר דאף לרצ נחמן דמחלק צין איסור כרת לאיסור לאו, אינו אלא מדדצנן, וכן משמע לישינא ד"חששו"] אף דלמיעוטא חייש רבי מאיר אף צאיסור לאו [מיהו גס צבה דחייש רבי מאיר למיעוטא, נחלקו הראשונים האס הוי מדאורייתא, ויעוין צתום צסוגין ולעיל (סז ז) וצחולין (יב א, פו ז) וצכ"ד ואכ"מ].

ומעתה מיושז דהא דזהלכך חמותה למדינת הים הולרכה הגמ' להא דחזקה לשוק ורובא לשוק והו"ל זכרים מיעוטא דמיעוטא, ולא סגי לן צדין חזקה, משום דכחא אינו אלא מדין חזקה דרבה, דכזר דנו דיתכן דאין צזה אלא דין הכרעה ולא דין הנהגה, כיון דאכתי לא נהג צה כך דין היתר צפועל.

וכן הא דאמרי' צחולין דעעמא דמתיר ר"מ לשחוט אחריהן משום דרוב מעשיהן מקולקלין, ותמכו באחרו' דאם איתא דאזיל ר"מ צתר חזקה למה לי רובא, אפילו מחלכ נמי ניזיל צתר חזקה, הרי התם ליכא חזקה על ענא חיסור דאותו ואת צנו, אלא דמכח חזקת חיסור דזהמה אמרינן דלא נשחטה, וצזה פשוט לכאורה דליכא אלא דין ההכרעה דחזקה, אך ל"ש צזה דין ההנהגה דמספק אל תוליאנו מחזקתו.

ומשא"כ צסוגיא דעירוצין צספק אימתי נעמא בעירוצ דנקטה הגמ' צפשיעות דאזיל רבי מאיר צתר חזקה, היינו משום דהתם איכא דין חזקת הנהגה, דמספק אל תוליאנו מחזקת היתר וחזקת הכשר לעירוצ.

אולם יש לומר דכל מה דנקטה הגמ' דרבי מאיר מודה דאזלינן צתר חזקה, היינו מכח כך קושיא גופא דאמאי צסופא לא חייש רבי מאיר, אך למאי דמסיק רצא דעעמא התם משום דרובא לשוק וחזקה לשוק והו"ל זכרים מיעוטא דמיעוטא, יתכן דהדרינן דצאמת לא אזיל רבי מאיר אף צתר חזקה [וצפרע דאפשר דרק רצא הוא דחדית הא דחזקה לא עדיף כי רובא כו' אך להו"א צצרי דחזקה עדיפא מרובא, ולהכי אזיל ר"מ צתר חזקה].

ולדרך הישרש יעקצ הנ"ל דהוי פלוגתא דאמוראי צסוגיא דעירוצין, יש לומר דרצא צעירוצין אזיל לטעמיה צסוגין דלדידיה ליכא הכרח דמודה רבי מאיר דאזלינן צתר חזקה.

אולם נראה ליישז דהכך סוגיי לא פליגי, דהנה באחרו' דנו לצאר דתרי דיני איכא צחזקה, חדא דין הכרעה וכעין צירור והצ' דין הנהגה דמספק אל תוליאנו מחזקתו, ויש לומר דכשם דרבי מאיר חייש למיעוטא ולא אזיל צתר רובא דהוא דין צירור, ה"נ דחייש צמקום חזקה ולא סמיק על כך דין הכרעה וצירור דאיכא צחזקה, אך מודה רבי מאיר לדין הנהגה דחזקה.

בשיטת הרמב"ם בדינא דקטנה קנויה ואינה קנויה

גציה ממה נפשך אי קנויה היא הא קנויה היא ואי לאו קנויה היא הא נכרית צעלמא היא וכי תימא קטנה אמאי תמתין עד שתגדיל ותחלוץ תיחיז גציה אי קנויה היא הא קנויה היא אי לאו קנויה היא נוכריתא צעלמא היא אם כן חרשת צמה תיפוק, ול"צ גדר דצצרים.

בפרק צית שמאי (קי צ) קטנה וחרשת כו' כילד תקנתן אמר רצ חסדא אמר רצ כונס החרשת ומוליאה צגע וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ, אמר רצ חסדא ש"מ קצצר רצ חרשת קנויה ומשווירת קטנה קנויה ואינה קנויה דאי ס"ד חרשת קנויה ואינה קטנה קנויה ומשווירת חרשת אמאי כונס ומוליאה צגע תיתיב

והנה יעוין צרמז"ס (פ"ה מיזוס וחלויה הכ"ג) שכתב וז"ל קטנה שראויה למאן והחרשת אף על פי שקידושי שתיבהן מדצרי סופרים כמו שצארכו, שני מיני קידושין הן, קטנה יש לה קידושין כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר וקידושיה תלויין עד שתגדיל, וחרשת תקנו לה נישואין כדי שלא תשאר פנויה לעולם, לפיכך אם היו כל היצמות הצאות מצית אחד קטנות או חרשות ציאתה של אחת מהן פוערת את כולן עכ"ל.

והנה מדצרי הרמז"ס "קידושיה תלויין עד שתגדיל" משמע לכאורה דהא דמסקינן דקטנה קנויה ואינה קנויה היינו כפשוטו, דכיון דתיקנו מיאון בקידושי קטנה, וכל שמיאנה לצסוף פקעו קידושיה למפרע, וכדתנן (קה א) דהממאנת צאיס הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו וכדציאר הרמז"ס (פ"א מגיוושיין כ"ז) הממאנת צאיס אינה מגורשת ממנו, ודינה עס צעלה שמיאנה צו כדינה עס מי שלא קידשה מעולם, היא מותרת בקרוביו כו' עכ"ל, נמלא דמעיקרא קידושיה אינון אלא קידושי ספק אף מדרבנן שמא תמאן לצסוף וע' לעיל (קט ז), וז"ל הרמז"ס (פ"ד מאישות ה"ח) כילד מתקדשת למיאון, שאס נתקדשה ולא רתת ליסצ עס צעלה צריכה למאן צפני שנים ולומר איני רוצה צו ויולאה צלא גע כמו שיתצאר צהכלכות גירושין, וזו היא הנקראת ממאנת, ולמה יולאה צלא גע מפני שאין קידושיה קידושין גמורין מן התורה אלא קדושי קטנה זו מדצרי סופרים והן תלויין שאס ישצה עס צעלה עד שגדלה גמרו קידושיה ונעשית אשת איש גמורה ואינו צריך לחזור ולקדשה אחר שגדלה, ואס לא רתת ליסצ צריכה למאן ותלא צלא גע עכ"ל, ולכאורה ה"נ כוונת

הרמז"ס צמש"כ הכא דקידושיה תלויין עד שתגדיל.

והנה צפשוטו דין המיאון אינו אלא מכאן ולהצא ולמפרע, ולכאורה לפ"ז כל זמן שלא מיאנה הוי קידושין גמורין, אלא דאס מיאנה לצסוף נעקרו הקידושין למפרע, אך מהא דמצואר מדצרי הרמז"ס הכא דקידושי קטנה חשיצו קידושי ספק מכה עלס לך המיאון, לכאורה משמע דכל דמיאנה לצסוף איגלאי דלא היתה מקודשת מעולם, והא דלא דצרי פירי ומע"י, הנה יעוין צלשון רש"י לקמן צפרק חרש (ק"ג א) דעעמא דממאנת לית לה כתוצה משוס דצעל כרחו נפקא, ולריך ציארור למאי הולרך לזה, תיפו"ל דנעקרה האישות עכ"פ מכאן ולהצא ולמפרע, ונראה לכאורה דהא דאמרינן דאהני המיאון לעקור למפרע היינו דוקא לענין דיני האיסור והקידושין, אך עלס מליאות האישות לא נעקרה, ויש לומר דמכ"ע תיקנו צזה חכמים זכויות האישות אף היכא דמיאנה לצסוף, ונתצאר לעיל.]

אולם מדצרי הגמ' מצואר דס"ד למימר איפכא דחרשה קנויה ואינה קנויה קטנה קנויה ומשוירת, והרי הא ודאי דצחרשת לא תיקנו מיאון, וע"כ דלכך הו"א הא דחרשת קנויה ואינה קנויה היינו דמעיקרא תיקנו את עיקר קידושיה כדין קידושי ספק, ואין זה ספק דחסרון ידיעה, אלא הוי חלות ספק [וכעין אחת מצ' אחיות] אך נקט הרמז"ס דלמסקנא דמסקינן דקטנה קנויה ואינה קנויה וחרשת קנויה ומשוירת, אין הגדר דמעיקרא תיקנו עיקר קידושי קטנה כחלות ספק, אלא יסוד דין משוס תקנת מיאון.